

11

12

ούν πλήρως το πλιόλουστο τοπίο των πεδινών. Η ανάβαση άξιζε τον κόπο. Ένα χωριό με πολλά, ορμητικά νερά που σχηματίζουν έναν εντυπωσιακότατο καταρράκτη δίπλα στην πλατεία αλλά και ταβερνάκια με εκλεκτά χωριάτικα πιάτα μας αποζημιώνουν. Από τους πάγκους της πλατείας θα αγοράσουμε μέλι και χορταράκια του βουνού -παπαρούνες, λάπατα, καυκαλήθρες, σέσκουλα- να ψήσουμε μια χωριάτικη χορτόπιτα πίδα μ' όλα τα αρώματα της ρουμελιώτικης γης. Βορειότερα, η Γραβιά, το «ρημοκλήσι της δόξας» κατά τον Παλαμά, περφηανεύεται για τη νίκη που έσωσε την επανάσταση. Το 1999 το ιστορικό Χάνι ανακατασκευάστηκε στα πρότυπα του παλιού με το σταύλο, τον οντά και το μαγεριό του, αποτελώντας σήμερα επισκέψιμο χώρο. Επισκεπτόμενος το Χάνι, μπορείς μέσα από εικονική πραγματικότητα να παρακολουθήσεις την ιστορική μάχη. Στη θέση που ήταν χτισμένο το παλιό πλινθόκτιστο χάνι -οχυρό υπάρχει σήμερα η προτομή του Οδυσσέα Ανδρούτσου.

Ταξίδι στο κέντρο της γης

Κοντά στην ιστορική Γραβιά, το Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας θα μας χαρίσει μια ολοζώντανη ξενάγηση μέσα στις υπόγειες διαδρομές ενός πραγματικού μεταλλείου. Μοναδικό στη χώρα και ένα από τα εντυπωσιακότερα θεματικά πάρκα της Ευρώπης, εξοπλισμένο με τις πλέον σύγχρονες οπτικοακουστικές εγκαταστάσεις θα μας μεταφέρει σε ένα ταξίδι στο παρελθόν· ένα ταξίδι «στο κέντρο της γης»...

Φοράς το προστατευτικό κράνος κι η κατάβαση στη στοά «850» ξεκινά. Το βαγονέτο -το αυθεντικό τρενάκι που μετέφερε του ανθρακωρύχους 50 χρόνια πριν- σε υποδέχεται. Η όλη

αίσθηση είναι τόσο μοναδική που είναι στ' αλήθεια δύσκολο να την περιγράψεις. Τέσσερις διαδρομές στα έγκατα της γης με ανθρώπινα ομοιώματα, εικόνες, ήχους, εργαλεία και φωνές από ζωντανές συνομιλίες μεταξύ των εργατών συγκλονίζουν. Ολόκληρη η καθημερινότητα των μεταλλωρύχων, η εξέλιξη των εξορυκτικών μέσων και των διαδικασιών, μέσα από προσομιώσεις πραγματικών μηχανημάτων, μέχρι και αληθινών ... εκρήξεων καθιστούν την επίσκεψη στο «Vagonetto» ένα μοναδικό βίωμα. Μετά την υπόγεια ξενάγηση, υπαίθρια έκθεση με χημείο, εκθέματα από μηχανήματα, περιβαλλοντικές μακέτες, πρωτογενή μεταλλεύματα και αντικείμενα από αλουμίνιο αποκαλύπτουν το μαγικό κόσμο του βωξίτη. Το Vagonetto απέχει μισή μόλις ώρα

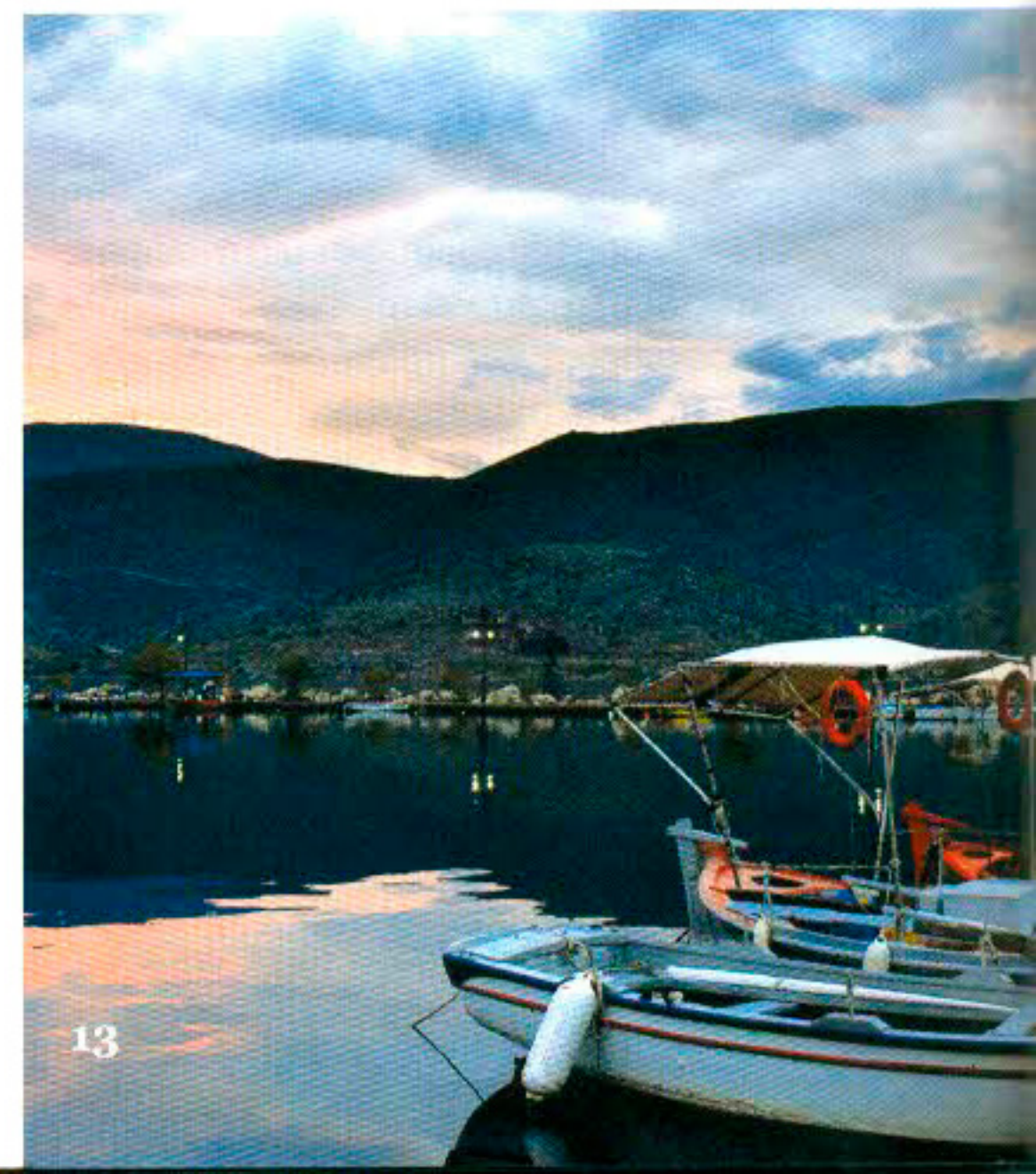
από την Ιτέα, έναν τόπο με μνήμες άρρηκτα συνδεδεμένες με την εξόρυξη του βωξίτη. Επιστρέφοντας στην Ιτέα, τα ταβερνάκια της πόλης, βράδυ Παρασκευής, γεμίζουν από κόσμο και γεμάτα ποτήρια. Κρασί, τσίπουρο και «τα πάντα κοντοσούβλι», τη διάσημη σπασιαλιτέ της Ρούμελης που κανείς δεν της αντιστέκεται.

Ανατολικές ακτές, αρχιτεκτονικά μνημεία, ιστορικά χωριά

Οι ανατολικές ακτές της Ιτέας είναι γεμάτες από όμορφες παραλίες, ήσυχες ετούτη την εποχή, τα καλοκαίρια όμως γεμάτες από κόσμο χωρίς -πάντα- να λείπουν κι οι απόκρυφες, γραφικές γωνιές που θα σας οδηγήσουν οι χωματόδρομοι. Από τις πιο φημισμένες είναι αυτή του Αγίου Μηνά στα Γενημάκια και του Αγίου Νικολάου στο ακρωτήριο του Μακρυνικόλα, που θα βρείτε μετά από δύσβατη διαδρομή και λίγο περπάτημα.

Ο δρόμος θα μας οδηγήσει στη Δεσφίνα, τόπο γέννησης δύο μεγάλων προσωπικοτήτων της περιοχής, του ζωγράφου Σπύρου Παπαλουκά και του επισκόπου Σαλώνων Ησαΐα, του πρώτου δεσπότη στην ιστορία που πολέμησε στη μάχη για την ανεξαρτησία. Πρωτοπόρος κληρικός του Αγώνα, κήρυξε την επανάσταση στη Ρούμελη πέφτοντας ηρωικά στη μάχη της Αλαμάνας. Κοντά στην όμορφη πλατεία του οικισμού, με τα παραδοσιακά μαγαζάκια, τα καφενεία, τις ταβέρνες και τους απολαυστικούς κατοίκους, σώζονται οι κατοικίες και των δύο. Έξω από το σπίτι του Παπαλουκά διαβάζω τα λόγια του, πως «*Η φύση είναι το θαύμα του θεού και η τέχνη το θαύμα του ανθρώπου...*». Επιστρέφω στην πλατεία. Έξω από το καφενείο η πολιτική συζήτηση έχει ανάψει κι ο παλιός δάσκαλος του χωριού μας γνωρίζει τον Ησαΐα των Σαλώνων -τον «αδικημένο εθνεγέρτη» όπως θα πει χαρακτηριστικά.

Μέσα από ελαιώνες με χωρικούς που φροντίζουν τον ευλογημένο καρπό της Ρούμελης συνεχίζουμε προς τη Μονή του Τίμιου Προδρόμου και βγαίνουμε ξανά στα παράλια. Φρεσκοψαρεμένα χταποδάκια και

13

11. Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας

12. Το επισκέψιμο, ανακατασκευασμένο Χάνι της Γραβιάς

13. Ηλιοβασίλεμα στο λιμανάκι της Ιτέας